

A DEFEKCIÓI M. KÖR. TÍZVA LÉTVÁN TUDOMÁNYI SZYSTEM
 47-ES ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

1217 46/47
 Évk: 1947 évi június 6. n.

Évk. melléklet (200):

Általában kiadom:

J. Bacsó Jenő
 -- Szecő Gyula.

professzor uraknak.

Székesen, 1947. június 6-án.

cs. dr. ...

XIII 7416 - 1944 márc. 30 - teteles - székes

XV 8257 - 1947 márc 27 - vepes - székes

.. 8.530 - " okt. 24. - törvényi - egyszerű

Büél: Lelece közep ^{komplex} ~~Lelece~~ von.
1912 sept. 24.

Elfyatolás. Előszó.

Szeptember, 1948 június

avatói ábrák: 178 / 1947-48.

Szept. 1947. okt. 25.

Handwritten signature

A f e l l e b b e z é s r ől.

Doktori értekezés a magyar polgári tör-
vénykezési jogból.

Korcsmáros Miklós

jogszigorló

B e v e z e t é s.

A fellebbezés fogalma.

A fellebbezés a járásbiróság és a törvényszék, mint elsőbiróság ítéletei ellen irányuló fellebbviteli perorvoslat. Az elsőbiróság ítélete ellen más fellebbviteli perorvoslat, mint a fellebbezés, nincs is.

Miután bíróságaink az ügy érdekében, vagy sok esetben a pergátló körülmények tárgyában határoznak ítéletileg, a fellebbezés ennélfogva eme két irányu elsőbirósági ítélet ellen irányulhat. A fellebbezés rendeltetése szerint a legfőbb perbeli hátránynak, az anyagi jogszabály helytelen alkalmazásának orvoslására szolgál. Mivel ez a perbeli hátrány mindig az érdemben hozott ítéletben nyilvánul meg, ennélfogva a fellebbezés is tulajdonképen az ügy ér-

demében hozott ítélet elleni perorvoslat. Csak kivételes eset az, hogy a fellebbezés alaki sérelmeknek, - a pergátló körülmények elbírálásánál elkövetett hibáknak - orvoslására szolgál.

Megjegyzendő, hogy az a fellebbezés, mely az ügy érdemében hozott határozat ellen irányul, nem csupán az anyagi jogszabályokon elkövetett sértések orvoslására szolgál, hanem annak során azok a sérelmek is orvoslást nyernek, amelyeket a bíróság az ítélet meghozataláig az alaki jogszabályokon követett el. Ez az elv jut kifejezésre a Pp. 479.§.-ában, melyszerint "a fellebbezés következtében az ítéletet megelőző eljárásban hozott határozatok is felülbírlás alá kerülnek, kivéve, ha ellenük a törvény a fellebbvitelt egyáltalában kizárja, vagy ha külön fellebbvitellel megtámadhatók."

Miután az elsőbíróság valamely magánjogi viszony elbírálásánál kettős következtetést végez, és pedig ténybeli és jogbeli, a fellebbezési eljárás ennek megre-

lelően mindkét következtetés felülbírálására szolgál. Vagyis a fellebbezési bíróság nemcsak azt vizsgálja meg, hogy az elsőbíróság helyesen állapította-e meg a tényállást, hanem azt is, hogy a már megállapított tényállást illetően helyesen vontak-e le a jogibeli következtetéseit.

Amikor a fellebbezési bíróság az elsőbíróság ténybeli következtetését felülvizsgálja, akkor a bizonyításielvételeit is megismételheti akként, hogy a fellebbezés az elsőbírói eljárás teljes ismétlése is lehet. Sőt ezen túlmenően a fellebbezési bíróság előtt egészen új tényeket is fel lehet hozni és ezek tekintetében a bizonyítást is felvenni. Ekkép a fellebbezési eljárás nem csupán ismétlő, hanem kiegészítő, folytatólagos eljárás.

A fellebbezés általános szabályai.

A csatlakozás.

A fellebbezési eljárásnak két alakja van: a szóbeli tárgyalás és a nyilvános előadás. Mindkét fellebbezési eljárásra vonatkoznak azok az általános szabályok, melyek a fellebbezés megengedhetőségét, kellékeit, idejét, benyújtását és felterjesztését tárgyazzák.

A törvény a fellebbezést sok esetben korlátozza, sőt kizárja.

A fellebbezés ki van zárva / Pp.477. §. Te. 24. §./ :

1./ Az alperes részéről azon ítélet ellen, melyet a bíróság, ellene a perfelvételi határnap elmulasztása miatt hozott és a mulasztás tényleg fennforog. Ezt az ítéletet ugyanis ő /alperes/ csak ellentmondással támadhatja meg.

2./ Az első bíróságnak pénz fizetése, munka teljesítése, vagy ingó dolog iránt indított perekben hozott ítélete ellen felperes nem élhet fellebbezéssel, ha az íté-

lettel elutasított követelésnek, vagy követelésrésznek értéke / fellebbezési érték / nem haladja meg a fellebbezés kizárására irányuló értékhatárt. Az alperes viszont az ilyen perekben hozott ítélet ellen nem élhet fellebbezéssel, ha a megítélt követelésnek vagy követelésrésznek értéke / reánézve a fellebbezési érték / nem haladja meg az említett értékhatárt.

Ez a korlátozás nem terjed ki az első-bíróságnak olyan perekben hozott ítéleteire, melyek tekintet nélkül az értékre ki vannak véve a községi bíróság hatásköréből.

Az érték megállapítására az általános szabályok az irányadók. Eltérés csupán a járulékok és a perköltség tekintetében van. A Pp. 8.§.-a értelmében a járulékokat nem lehet a per tárgyának értékéhez hozzászámítani, azonban figyelembe kell venni őket, ha magukban véve meghaladják a fellebbezési értékhatárt. A perköltségre vonatkozóan az a szabály, hogy olyan ítélet ellen, amely ellen egyebekben a fellebbezés mindkét félre nézve a fellebbezési értékre vonatkozó szabályok szerint ki volna zárva, egyedül a

perköltség viselésének és mennyiségének kérdésében fellebbezésnek csak abban az esetben van helye, ha a megítélt perköltség összege meghaladja a fellebbezés kizárására megszabott értéket. /Te.24.§./

A 80. számú Jogegységi döntvény kimondja, hogy "Az elsőbíróságnak olyan perekben hozott ítélete ellen, amelynek a tárgya nem pénz fizetése, munka teljesítése, vagy ingó dolog, ugyszinté^z, amelyek tekintet nélkül az értékre ki vannak véve a községi bíróság hatásköréből, bármelyik fél fellebbezéssel élhet a perköltség viselésének és mennyiségének kérdésében akkor is, ha az ítéletnek egyé~~nk~~ rendelkezését sem ő, sem az ellenfele nem támadta meg fellebbezéssel, vagy ha a felperes a keresetét az elsőbíróság ítéletének meghozatala előtt a perköltségekre szállította le. abból a szempontból az sem tesz különbséget, hogy a megítélt perköltség összege meghaladja-e a fellebbezés kizárására általában ~~érték~~ irányadó értékhatárt, vagy sem.

Korlátozva van a fellebbezés a perrelvételi határnap elmulasztása miatt hozott i-

télet ellen. Ez az ítélet ugyanis fellebbezéssel csak abban az esetben támadható meg

1./ ha a bíróság a Pp.440.,441.,442., és 443.§. ellenére hozta meg az ítéletet, továbbá

2./ a bíróság a mulasztás következményeit kimondotta, holott mulasztás egyébként sem forgott fenn. Ez az eset, amikor az alperes megjelent, de a bíróság a mulasztás következményeit mégis kimondotta.

Ez a korlátozás nem áll fenn abban az esetben, ha a perfelvételi határnap elmulasztása miatt hozott ítéletet a perköltség viselésének, vagy mennyiségének kérdésében támadják meg fellebbezéssel.

Ha az egyik fél az ítélet ellen már fellebbezéssel élt, a másik fél az ítélet szintén megtámadhatja, mégpedig nemcsak a részére nyitva álló fellebbezési határidőben, hanem annak eltelté után is. Az ítéletnek ilyen, az ellenfél fellebbezéséhez csatlakozó megtámadását a törvény csatlakozásnak nevezi.

A csatlakozást a törvény megkönnyíti. Ugyanis a csatlakozást a fellebbezésről

történt lemondás nem gátolja. Ez azt jelenti, hogy az ellenrél fellebbezése feloldja a lemondás hatálya alól azt, aki ily lemondó nyilatkozatot tett. Csatlakozásnak továbbá helye van akkor is, amikor a fél az értékkel kapcsolatos rendelkezések szerint önálló fellebbezéssel nem élhetne. /Te.30.§./

A csatlakozásnak három vállfaját ismerjük:

1./ Amikor a csatlakozást oly fél terjeszti elő, aki egyébként is önállóan fellebbezésre jogosult és pedig oly időben, amikor még a fellebbezési határidő még nem járt le.

2./ Önálló fellebbezésre jogosultnak a fellebbezési határidő eltelte után előterjesztett csatlakozása és végül

3./ Az önálló fellebbezésre nem jogosult félnek akár a fellebbezési határidő eltelte előtt, akár az utáni csatlakozása.

Hatály szempontjából van lényeges különbség a fenti csatlakozási rajok között. Az 1./ alatti esetben a csatlakozást önálló fellebbezésnek kell tekinteni, annak sorsa a másik fél korábbi fellebbezésének sorsától egészen független. A többi esetben

már nem független, mert a 2./, és 3./ alatti esetben a csatlakozás elveszti hatályát, ha a bíróság a fellebbezést visszavonja. A fentiek alapján az 1./ alatti csatlakozást önálló csatlakozásnak is szokták nevezni.

A fellebbezés kellékei.

A törvény a fellebbezésnek különféle kellékeit írja elő. Ezeket a kellékeket nagyjában két csoportba oszthatjuk. Az egyik csoportba tartoznak azok a kellékek amelyeknek általában minden fellebbezésnél meg kell lenniök. Ezeket a kellékeket általános kellékeknek nevezzük.

A másik csoportba tartoznak azok a kellékek, amelyeknek már csak bizonyos fellebbezéseknél kell meglenniök. Ezek az u.n. esetleges kellékek.

A fellebbezés általános kellékeit a Pp. 481.§.-a és a 1930:XXXIV.t.c. /Te./ 25.§.-a írja elő. Ezek a következők:

1./ Az ítélet megjelölése, mely ellen

a fellebbezés irányul.

2./ A fellebbezés kijelentése. Itt lényeges a tartalom és nem az elnevezés. Helytelen elnevezés esetén a fellebbezést tartalma szerint kell megítélni.

3./ Határozott kérelem annak kijelentésével, hogy a fellebbező az ítéletet egész terjedelmében, vagy csak egy részében támadja meg.

4./ Azoknak az okoknak az előadása, amelyek alapján a fél az elsőbíróság ítéletét támadja meg.

A fellebbezési kérelem irányulhat az elsőbírói ítélet megváltoztatására, vagy annak feloldására. Megjegyezzük, hogy a megváltoztatás csupán az indokokra is vonatkozhatik.

A fellebbezésnek a fent előadott általános kellékei közül ha az 1./ és 2./ alatti kellékek hiányzanak, a fellebbezés visszautasítandó, de csak addig, míg az elnök tárgyalási hatőrnapot nem tűzött. Ellenben a 3. és 4./ pont alatti kellékek hiánya miatt visszautasításnak helye nincsen.

A Te.25.§.-a a hiányosság általános következményeképpen állapítja meg, hogy a tör-

vényes rendelkezéseknek meg nem felelő fellebbezésért perköltség nem jár.

Mint említettük a fellebbezés általános kellékein kívül vannak u.n. esetleges kellékei. Ezeket azért mondjuk esetleges kellékeknek, mert ezeknek a kellékéknak csak bizonyos célra kell előfordulniuk. Így pl. ha a fél az elsőbíróság előtt fel nem hozott tényállításokat és ténybeli nyilatkozatokat akar érvényesíteni, akkor ezeket már a fellebbezésben **elő** kell adnia. Vagy ha az elsőbíróság előtt történt bizonyítás felvételének ismétlését, vagy kiegészítését kéri, az erre irányuló kérelmet a Fe. 25.§. 2. bek. értelmében a fellebbezésben elő kell adni.

A Fe. 32.§.-a értelmében az ilyen előadásokat és kérelmeket, ha azok a fellebbezésben nem voltak felhozva, illetve érvényesítve, a tárgyaláson csak akkor lehet pótolni, ha azok figyelembe vétele nem teszi szükségessé a tárgyalás elhalasztását, vagy a fél nyomában valójánvé teszi, hogy iratában hibáján kívül nem érvényesíthette.

A fellebbezés alakját illetően általános szabály az, hogy azt az elsőbíróságnál írásban, ügyvéd által ellenjegyezve kell be-

nyújtani.

Ez alól kivétel van akkor, ha a per elsőfokban a járásbírószágon folyt le és a felet ügyvéd tényleg nem képviselte. Ebben az esetben a fél a Te. 26.§.-a értelmében a fellebbezést az elsőbírószág előtt jegyzőkönyvbe is mondhatja.

A fellebbezés határideje a Pp.480.§.-a értelmében 15 nap.

A Pp.399.§.-a szerint ez a határidő a kihirdetés, illetve kézbesítés napjától számít. A fenti 15 napos határidő némos, vagyis elmulasztása esetében csak igazolásnak van helye.

A Pp.481.§.-a értelmében a fellebbezést mindig annál a bíróságnál kell benyújtani, amelynek ítélete ellen a fellebbezés irányul. A fellebbezést az elsőfoku bíróság, amennyiben azt vissza nem utasítja, a reá vonatkozó összes iratokkal együtt a fellebbezési bírósághoz terjeszti fel.

A Te.27.§.-a ellentétben a Pp. rendelkezésével az elsőbírószág feladatává tette a fellebbezés hivatalból való visszautasítását abban az esetben, ha a fellebbezés elkészett,

vagy oly ítélet ellen irányul, amely ellen fellebbezésnek helye nincsen, illetve az ellen a fél fellebbezéssel nem élhet. Az első-bírósnak ily fellebbezést visszautasító végzése ellen felfolyamodásnak van helye. Ennek a célja az, hogy a fellebbező fél a visszautasítás okát a fellebbezési bírósággal felülvizsgáltathassa. De hogy ezzel visszaélés ne történjen, a törvény a nyilvánvalóan alaptalanul felfolyamodó felet bírósággal sújtja.

A Te. szerint a csatlakozás előterjesztésének ideje az ellenfél fellebbezésének előterjesztésétől az idézési időköz első felének elteltéig terjed. A csatlakozás e naptáriideje nem záros, így annak elmulasztása miatt igazolásnak helye nincsen. Ezzel szemben az elkésett, vagy esetleg már a fellebbezési tárgyaláson előterjesztett csatlakozást is figyelembe veheti a bíróság a Te.28.§.-a szerint, de csak abban az esetben, ha a fél a tárgyaláson valószínűvé teszi, hogy a csatlakozás előterjesztésében hibáján kívül késett.

Kérdés az, hogy a csatlakozást hol, melyik bíróságnál kell benyújtani.

A Te.28.§.-a szerint a csatlakozást ellentétben a fellebbezéssel, a fellebbezési bíróságnál kell írásban benyújtani. Ez alól kivétel az az eset, amikor a csatlakozni kívánó fél csatlakozását még a fellebbezési határidő lejárta előtt terjeszti elő. Ebben az esetben a csatlakozási kérelmet az elsőfoku bíróságnál is elő lehet terjeszteni. Ilyenkor az elsőbíróságnál előterjesztett csatlakozási kérelemnek az előnye az lesz, hogy a perben az ügyvédi képviselőt nem kötelező, a fél a csatlakozási kérelmét a járásbírósnál jegyzőkönyvbe is mondhatja.

Vizsgáljuk azt, hogy a kellő időben benyújtott fellebbezésnek van-e az ítélet végrehajthatóságára vonatkozóan felfüggesztő hatálya?

A Pp.410.§.-a akként rendelkezik, hogy a kellő időben benyújtott fellebbezésnek vagy ellentmondásnak a jogerőre emelkedésre halasztó hatálya van. Vagyis ez azt jelenti, hogy a kellő időben előterjesztett fellebbezés az ítéletnek jogerőre emelkedését mindig felfüggeszti. Az egész ítélet jogerejét függeszti fel, még akkor is, hogyna a fél az ítélet egyrészét támadta meg fellebbezéssel.

Ez alól kivétel a 708.sz. E.H.-ban lefektetett jogszabály, melyszerint ha az ítéletet fellebbezéssel csak a perköltség viselésének, vagy mennyiségének kérdésében támadták meg, az ítéletnek többi, marasztaló része jogerőre emelkedik és ennek alapján a kielégítési végrehajtás elrendelhető.

Ha a fél elmulasztotta a fellebbezési határidőt, igazolással élhet. Az igazolási kérelemben a fellebbezést is elő kell adnia. Itt tehát két perorvoslat lesz összekapcsolva. Ebben az esetben az igazolási kérelem felett is a fellebbezési bíróság fog határozni.

A fellebbezési eljárás fajtái.

A fellebbezési bíróság a fellebbezést vagy szóbeli tárgyaláson, vagy nyilvános előadáson intézi el. A fellebbezési eljárás menete eszerint különböző lesz.

Vizsgáljuk tehát azt, hogy mikor van helye szóbeli tárgyalásnak és mikor nyilvános előadásnak.

Általános szabály az, hogy a fellebbezést szóbeli tárgyaláson kell elintézni. A nyilvános előadás a kivétel. Hogy mikor kell a fellebbezést nyilvános előadás útján elintézni, azt a Pp. 512. és 513. §§.-ai határozzák meg.

E két szakaszban foglalt rendelkezések szerint nyilvános előadásnak lehet helye kérelemre, vagy hivatalból a törvényben felsorolt esetekben.

Nyilvános előadásnak van helye kérelemre akkor, amikor a fél kijelenti a fellebbezésében, hogy a fellebbezését szóbeli tárgyalás kitűzése nélkül kívánja elintéztetni. Ily esetben ha csak az ellenfél nem ellenzi a bíróság az ügyet szóbeli tárgyalás mellőzésével nyilvános előadáson fogja elintézni.

Amikor a fellebbező fél nyilvános előadást kér, a bíróság a fellebbezést az ellenféllel oly felhívással közli, hogy amennyiben a fellebbezés szóbeli tárgyalását kívánja, ezt a bíróságnak 8 nap alatt jelentése be, mert különben az ügyet nyilvános előadásra fogja kitűzni.

Ha a fellebbezők többen vannak, valame-

lyiknek kérni kell a szóbeli tárgyalás nélkülözését és a nyilvános előadást. Ha több az ellenfél, egynek sem szabad azt elleneznie, mert különben a bíróság szóbeli tárgyalás útján fogja az ügyet elintézni.

Hivatalból nyilvános előadásnak van helye:

1./ Ha a fél a Pp. 504.§. 1.-5. § pontja alatt felsorolt feloldási okok miatt fellebbezett.

2./ Ha a Pp. 504.§.-ában felsorolt pergátló körülmények miatt, vagy

3./ a perköltség viselése és mennyisége kérdésében támadták meg az elsőbírői ítéletet.

4./ Ha az alperes a perfelvételi tárgyalás elmulasztása miatt hozott ítélet ellenél fellebbezéssel.

5./ Ha a fél pergátló kifogások tárgyában hozott ítélet ellenél fellebbezéssel és végül

6./ akkor, ha a fellebbezési érték nem haladja meg a fellebbezésnek a szóbeli tárgyalás nélkül nyilvános előadás alapján való elintézésre irányadó értékhatárt.

A fent felsorolt kivételektől eltekint-

ve tehát mindig szóbeli tárgyalásnak van helye.

A szóbeli fellebbezési tárgyalás.

Amennyiben a Pp.512. és 513. §§.-ában felsorolt esetek nem forognak fenn, a fellebbezési tanács elnöke a szóbeli tárgyalás hatánapját kitűzi és arra a feleket megidézi.

Felek alatt kell itt érteni egyik oldalról a fellebbező felet, az ő mellékbeavatkozóját, aki már az elsőfokon is részt vett az eljárásban és a fellebbező félnek a Pp.80.§. rendelkezésében meghatározott pertársát, vagyis akire nézve az ügy csak egységesen bírálható el, vagy akire az ítélet jogereje kiterjedne, ha nem is volna pertárs. Az említett személyek, vagyis a mellékbeavatkozó és a pertárs a szóbeli tárgyalásra akkor is megidézendő, ha ők nem is fellebbeztek.

A másik oldalról felek alatt a fellebbező fél ellenfelét, az összes pertársait és ezeknek valamennyi mellékbeavatkozóját

kell érteni.

A tárgyalási időköz a Pp.485§.l.bek. alapján 15 nap. Sürgős esetekben ez az időköz megrövidíthető.

Az idézővégzésnek magában kell foglalnia az ellenfélnek a felhívását arra, hogy ha a szóbeli tárgyaláson oly tényállításokat, ténybeli nyilatkozatokat akar érvényesíteni, amelyeket az elsőbíróság előtti eljárásban nem érvényesített, vagy ha csatlakozási kérelmet akar előterjeszteni, akkor az idézés kézbesítése és a tárgyalási hatánap közötti időköz első felében ügyvéd által ellenjegyzett előkészítő irattal közölje.

A fellebbezési bíróság hivatalból vizsgálja, hogy a fellebbezés előfeltételei megvannak-e? Ekképen vizsgálja, hogy

1./ megfelelő tartalmu fellebbezési kérelmet terjesztettek elő,

2./ az ítélet, mely ellen a fellebbezés irányul hatályban van,

3./ a fellebbezési kérelmet a törvényben előirt időben terjesztették elő,

4./ a fellebbezés oly határozat, ítélet ellen irányul, amely ellen a fellebbezést

a törvény megengedi,

5./ a fellebbezést ügyvéd adta be, amikor az ügyvédi képviselet kötelező volt.

Ha a fent felsorolt feltételek hiányzanak, akkor a bíróság a fellebbezést hivatalból köteles visszautasítani. Az 1./ alatt megjelölt feltétel hiánya miatt a fellebbezés csak a tárgyalási határnap kitűzése előtt utasítható vissza, míg a 2.-5./ alatt említett feltételek hiánya miatt bármikor. A 3. 4.,5./ alatti hiányok miatt már az elsőbíróság visszautasítja a fellebbezést.

A fellebbezés visszautasítása mindig a fellebbezési bíróságnak és nem a tanácselnöknek a hatáskörébe tartozik. Amikor a fellebbezés visszautasítandónak látszik, ezt az elnök a tanács elé terjeszti, amely a felek meghallgatása nélkül a visszautasítás kérdésében határoz.

A fellebbezés kijavítás végetti visszadására a Pp. 140.§.-ában foglalt általános rendelkezések az irányadók.

Ha figyelemmel kísérijük a törvénytől ki érdemleges tárgyalás előkészítésére vonatkozó szabályokat,akkor ugy találjuk, hogy a

Pp. a fellebbezési tárgyalás előkészítését ennek mintájára szabályozta. Így a Pp.481. §.-a a fellebbező felet kötelezte, hogy az új tényállításait, bizonyítékait, a bizonyítás kiegészítésére, vagy megismétlésére, irányuló kérelmét a fellebbezésben adja elő. A 489.§. pedig a fellebbező fél ellenfelét arra kötelezte, hogy az esetleges ilyen előadásait előkészítő irattal közölje. Végül általánosságban kimondotta, hogy egyébként a törvényszéki érdemleges tárgyalás előkészítésére vonatkozó szabályok megfelelően alkalmazandók.

A Te. szabályai szerint azonban a fellebbezés tartalma már nem előkészítő jellegű, hanem már perirat jellegű. Ugyanez a helyzet a fellebbező fél ellenfele oldalán is. Ha ugyanis ez a fél a fellebbezésben előadottakkal szemben az elsőbíróság előtt fel nem nozott tényállításokat, ténybeli nyilatkozatokat, bizonyítékokat, vagy kérelmeket akar érvényesíteni, akkor köteles ezeket az idézési időköz első feleében ügyvéd által ellenjegyzett és a fellebbezési bírósághoz benyújtott válasziratban előadni, Egyébként

a Te. 28.§.-a megengedi ezenfelül, hogy a vá-
lasziratban a fél más előadásokat is esz-
közöljön, amit a per érdekében szükségesnek
talál.

A fellebbezési tárgyalás lezolyása.

A fellebbezési tárgyalás a fellebbezé-
si kérelem és ellenkérelem felolvasásával
veszi kezdetét. A Te. 29.§.-a értelmében a
tárgyaláson meg nem jelent fél helyett a
fellebbezési kérelmet és ellenkérelmet az
elnök, vagy az előadó olvassa fel. Amint
látjuk a Te. a Pp. eredeti álláspontjával
szemben ahhoz, hogy a fellebbezési bíróság
a fellebbezéssel érdemben foglalkozzék nem
kivánja meg a fellebbezési kérelemnek a fél
részéről a szóbeli tárgyaláson való felolva-
sását, vagy szabad szóbeli előadását, sőt
minden esetben a fellebbezési kérelemnek
írásból való felolvasását kívánja meg, amit
a meg nem jelent fél helyett, mint láttuk
az elnök, vagy az előadó olvas fel.

Ugyanígy a fellebbező ellenfele a fel-

lebbezési kérelemre nem köteles többé az ellenkérelem előterjesztésével, vagy egyébként nyilatkozni, ha ilyen kérelem a válasziratban elő van terjesztve, akkor ugyan-
gy, mint a fellebbezési kérelem felolvasandó.

A Pp. 494.§.-a szerint a fellebbezési kérelemben a keresetet az ellenfél beleegyezésével sem szabad megváltoztatni. Ez természetes folyamánya annak, hogy a fellebbezési eljárás tulajdonképen az elsőfoku bíróság előtti eljárás ismétlése, illetve folytatása. Így az a körülmény, hogy a per tárgya megváltoztassék fogalmilag ki van zárva. Ha ez nem így lenne, akkor a fellebbezési eljárás átalakulna elsőfoku eljárássá.

Ebből következik az említett szakasz 2. bekezdésében foglalt az a rendelkezés is, hogy a fellebbezési eljárásban új kereset, úgy szintén viszontkereset nem indítható.

Az a kérdés, hogy van-e keresetváltoztatás, a Pp. 188.§.-a szerint bírálendő el.

Eszerint nem szabad keresetváltoztatásnak tekinteni:

1./ Ha a felperes a keresettel érvénye-

sített jog megváltoztatása nélkül annak ~~amix~~ megállapítására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja,

2./ Ha a felperes a kereseti kérelmet a főtárgy, vagy járulékok tekintetében fel-^oemeli, vagy leszállítja, vagy kérelmét eredetileg nem követelt járulékokra is kiterjeszti.

3./ Ha a felperes a járulékok, vagy más vizsontszolgáltatástól nem függő időszakos szolgáltatások iránt indított keresetet azokra a részletekre is kiterjeszti, amelyek a kereset indítása után járnak le.

4./ Ha a felperes a bér vagy haszonbér iránt indított keresetet azokra a részletekre is kiterjeszti, amelyek a kereset indítása óta jártak le.

5./ Ha a felperes az eredetileg követelt tárgy helyett utóbb beállott változás miatt más tárgyat, vagy kárpótlást követel.

6./ Ha a felperes a 130.§. alapján kért megállapítás helyett teljesítést, vagy teljesítés helyett a 130.§. alapján megállapítást kér.

Az 1./ pontra példa, amikor ideiglenes

nőtartás iránt indított perben a felperes a kereset indítása óta tanúsított jogellenes alperesi magatartást is felhozza.

A 2./ pontra példa, amikor a felperes a biztosítási szerződésre alapított kártérítési keresetét időközben fellelemeli. Ilyenkor ugyanis a per tárgya ugyanaz marad.

A 3./ pontban foglaltak világosak. Ilyenek a tartásdíjak iránt indított perben a kereset indítása óta lejáró tartásdíjak.

A 4./ pontban foglaltak önmagukat magyarázzák.

Az 5./ pontban foglaltaknál a bírói gyakorlat értelmében szükséges az, hogy a változás, ami miatt a teljesítés helyett a felperes kártérítést kér, utóbb a kereset beadása után a per folyamán következzen be, vagy a felperes a per folyamán az alperes előadásából tudja meg, hogy a teljesítés iránti kérelem valami változás folytán tárgytalanná, vagy lehetetlenné vált.

Mint láttuk a fellebbezési eljárás folyamán sem új keresetnek, sem viszontkeresetnek helye nincsen, a beszámítási kirogás azonban a novumokra vonatkozó szabályok sze-

rint felhozhatók.

A pertől a felek közös megegyezéssel elállhatnak.

A Te. 31.§.-a értelmében a fellebbezésben és válsziratban előterjesztett kérelmeket és ellenkérelmeket a szóbeli tárgyaláson megváltoztatni nem lehet. E szakasz imperatív rendelkezése sem lehet természetesen akadálya annak, hogy akár a fellebbező fél, akár annak ellenfele a fellebbezési kérelemmel, illetve ellenkérelemmel szemben ugyanolyan terjedelmű változtatásokat eszközöljön, mint amilyenek az elsőbírósági eljárás során az alperes perbebecsátkozása után a Pp.188.§.- a értelmében eszközölhetők. Ugyhogy az említett törvényhely meg is ismétli a keresetváltoztatással kapcsolatban felállított felsorolást. A Te.31.§.1.-5. pontjaiban sorolja fel azokat az eseteket, hogy milyen változtatások nem tekinthetők a fellebbezési kérelem megváltoztatásának.

A fél az ilyen előadásokat írásba foglalni köteles, amit a jegyzőkönyvhöz csatolnak. Kisebb terjedelmű bejelentést, amit az ellenféllel közölni nem szükséges a bíróság

megengedi, hogy azt a fél jegyzőkönyvbe mondassa. Az írásba foglalt bejelentéssel kapcsolatosan ha a bíróság szükségesnek találja az ellenfél meghallgatását, a tárgyalást elhalasztja és ebben az esetben a fél által benyújtott nyilatkozatok másolatát az ellenféllel közli.

A Pp.496.§.-a szerint a fellebbezést a véghatározatot megelőző szóbeli tárgyalás befejezéséig vissza lehet vonni. A visszavonás történhetik szóbelileg és írásbelileg. Szóbeli tárgyaláson szóval, azonkívül pedig írásban kell eszközölni. Bár a visszavonás a fél rendelkezése s a fellebbezés hatályát önmagában megszünteti, a bíróság visszavonás esetében a fellebbezés hatályát végzéssel megszüntnek nyilvánítja s a fellebbezőt az ellenfélnek okozott költségekben elmarasztalja.

A fellebbezési kérelem, illetve ellenkérelem felolvasása után következik az elsőbíróság anyagának ismertetése.

A Ppn. 17.§.-a határozza meg részletesen, hogy az ismertetés során mit kell előadni.

a./ a megtámadott ítélet egész terjedel-

nében, tehát annak indokolása is,

b./ az ítéletet megelőző határozatok indokolásukkal együtt,

c./ az elsőbíróság előtt lerolyt tárgyalás és bizonyítás felvétel eredménye. Ez az utóbbi előadás azonban csak annyiban szükséges, amennyiben ez a kérelemnek megértéséhez és a megtámadott határozat felülbírálásához szükségesnek mutatkozik.

Az ismertetést az elnök végzi, vagy esetleg az elnök által kijelölt előadó. Ez utóbbi esetben azonban az elnök tartozik az előadás helyességére és teljességére felügyelni. Szükség esetén az ítéletet, vagy egyéb iratokat az elnök a bíróság valamelyik tagjával, vagy jegyzőkönyvvezetővel felolvasztatja.

Az ismertetés után a felek szóval indokolhatják kérelmeiket.

Mint láttuk a felek a fellebbezési eljárás során novumokat is érvényesíthetnek, vagyis oly körülményeket is előadhatnak, amit az elsőfoku eljárásban nem hoztak fel, illetve nemcsak a bizonyítás ismétlését, hanem annak kiegészítését is kérhetik. A Te.

32.§.-a azonban ezt bizonyos korlátok közé állítja. Megkívánja, hogy a felek a novumokat már a fellebbezési iratban, illetve a válasziratban adják elő. A szóbeli tárgyaláson már csak azt lehet felhozni, amit már korábban írásban előadtak. Ha azonban a felek írásban elő nem adott új ténykörülményekre akarnak hivatkozni, akkor ezt csak akkor tehetik meg, ha ez a körülmény a tárgyalás elhalasztását nem teszi szükségessé, vagy ha legalább a fél valószínűsíti, hogy azokat iratában hibáján kívül nem érvényesíthette.

A Pp.498.§.-a imperative rendelkezik a tekintetben, hogy az elsőbíróság előtt tett beismerés vissza nem vonható, továbbá, hogy a Pp.377.-380.§.-ok szerint letett eskü a fellebbezési eljárásban is megtartja hatályát.

A törvényszék, mint elsőbíróság előtt tett beismerésre vonatkozóan a fenti szabály minden további nélkül alkalmazandó. Azonban a járásbíróság előtt tett beismerés csak annyiban áll, ha az jegyzőkönyvbe van foglalva. Ha ugyanis nincs jegyzőkönyvbe foglalva, akkor a bíróság belátásától függ, hogy mennyiben vegye azt figyelembe.

Amennyiben a bíróság az eddig történt előadások folytán eléggé tájékoztatva van ahhoz, hogy a fellebbezés érdemében határozzon, minden további bizonyítás nélkül határozatot hoz. Ha azonban ez nem forog fenn, akkor az elsőfoku bíróság által lefolytatott bizonyítást megismétli, vagy új bizonyítékokat szerez be, vagyis a pert tovább folytatja. Végül a bizonyítás ismétlése mellett egyben új bizonyítást is lefolytat. Ezt fejezi ki a Pp.501.§.-ának az a rendelkezése, hogy "a fellebbezési bíróság elrendelheti, hogy az elsőfoku eljárásban már felvett bizonyítás, ideértve a félnek eskü alatti kihallgatását is, kiegészítessék, vagy megismételtessék."

Sőt ezen túlmenően azt is megengedi, hogy a fellebbezés során a bíróság az elsőbíróság által eskü alatt kihallgatott fél ellenfelét is kihallgathatja és meg is esketheti.

Az említett törvényhely módot ad arra, hogy a bíróság azt a felet, amelyik az elsőbíróság előtt az eskü alatti kihallgatásra meg nem jelent, vagy az eskü alatti vallo-

mást részben, vagy egészben megtagadta, a meg nem jelenés, vagy a megtagadás okának mérlegelése alapján újból kihallgassa.

A fellebbezési tárgyalás a Pp.491.§.-a alapján felrüggeszthető, felfüggesztendő, elhalasztható és elhalasztandó. Ezeket az eseteket az említett törvénytörvényszakasz megjelöli.

A tárgyalás felrüggeszthető, ha a fellebbezés részítélet ellen irányul, vagy ha az elsőbíróság előtt kiegészítő eljárás van folyamatban.

Hivatalból fel kell azonban függeszteni, ha az elsőbíróság előtt az ítéletet megelőző tárgyalási határidő elmulasztása miatt ellentmondást, vagy igazolási kérelmet terjesztettek elő.

A tárgyalást el lehet halasztani, ha a fél bejelenti, hogy a fellebbezési kérelmetől, illetve ellenkérelmétől oly módon kíván eltérni, hogy ez nem minősül keresetváltoztatásnak és ha a bíróság erre vonatkozóan az ellenfél meghallgatását is szükségesnek tartja.

Végül a tárgyalást el kell halasztani

akkor, ha a tárgyaláson tűnik ki, hogy a fellebbezési határidő a fellebbező fél ellenfelére, vagy a Pp.80.§.-ában meghatározott pertársra nézve még nem járt le, vagy pedig a fellebbezést már benyújtották, de még a fellebbezési bírósághoz nem érkezett be.

A fellebbezési bíróság határozatai.

A bíróság a fellebbezés érdemi elintézésékepen vagy ítélettel, vagy végzéssel határoz.

Vizsgáljuk meg, hogy mikor dönt a fellebbezési bíróság ítélettel és mikor végzéssel?

Ítélettel határoz a bíróság akkor, ha a perbe vont magánjogi viszony felett határoz, vagy valamely pergátló körülmény felett dönt és ennek folytán a pert megszünteti.

Vizsont végzéssel határoz akkor, amikor az elsőbíróság ítéletét valamely alaki sértes miatt hatályon kívül helyezi, feloldja és az elsőfokban eljáró bíróságot újabb el-

járásra utasítja.

A fellebbezési bíróság ítélete lehet helybenhagyó, megváltoztató és az elsőbíróság ítéletének hatályon kívül helyezése mellett az eljárást beszüntető.

Helybenhagyó az ítélet akkor, amikor a fellebbezési bíróság az elsőfoku bíróság ítéletét helybenhagyja, vagyis annak megtámadott részét fenntartja. Megváltoztató ítéletet hoz a bíróság akkor, amikor az elsőfoku bíróság ítéletét megváltoztatja, vagyis a megtámadott részét egy másik rendelkezéssel pótolja. A megváltoztatás csakis a fellebbezési, illetve csatlakozási kérelem határain belül mozoghat. A Pp.503.§.-a azonban ezen túlmenően elrendeli, hogy a fellebbezési bíróság a fellebbezési kérelem és a csatlakozási kérelem határain belül azokban a kérdésekben is határozzon, amelyek az elsőbíróság előtt tárgyalva, vagy eldöntve nem voltak, az ilyen ítélet tehát egy új ítélet, novum iudicium res. A fellebbezési bíróság tehát adott esetben az elsőbíróság ítélkezését kiegészíti. Az ilyen ítéletet mondjuk aztán kiegészítő ítéletnek.

Beszüntető ítéletet hoz a fellebbezési bíróság akkor, amikor az elsőbíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az eljárást megszünteti, mert az elsőbíróság pergátló körülmények ellenére járt el a perben.

A Pp.505.§.-a értelmében a fellebbezési bíróság az elsőbíróság ítéletét pergátló körülmény miatt rendszerint csak a fellebbezési, illetve csatlakozási kérelem határai között helyezi hatályon kívül és szünteti meg a pert. Ellenben taxative felsorolja azokat a pergátló körülményeket, amelyek miatt a bíróság a kérelem határára túl a maga egész terjedelmében helyezi hatályon kívül és szünteti be az eljárást.

Ezek a következők:

1./ Valamelyik félnek nem volt perképessége, illetőleg törvényes képviselője mellőzve volt, vagy nem igazoltatott.

2./ valamelyik fél helyett egy harmadik személy meghatalmazás nélkül járt el.

3./ valamelyik fél ellenfelét előtte tudvalevő tartózkodó helyének elhallgatása mellett mint ismeretlenséget, vagy előtte ismeretes örökösöket, mint ismeretlene-

ket idézte perbe.

Ezek az alanyi hiányok azonban e törvényszakasz szerint a fellebbezési bíróság előtt törvényt jóváhagyással pótolhatók.

Végül a fellebbezési bíróság végzéssel határoz, amikor az elsőbíróság ítéletét alakai sérelmek miatt feloldaja és az elsőbíróságot újabb eljárásra utasítja.

A Pp. 504.§.-a ezeket az alakai sérelmeket amelyekben az elsőfoku bíróság ítéletének végzéssel való feloldását rendeli el hat pontban sorolja fel:

1./ ha az elsőbíróság nem volt szabályszerűen alakítva,

2./ ha a megtámadott ítélet hozatalában törvénynél fogva kizárt bíró vett részt, kivéve, ha a kizárást sikertelenül kérték,

3./ ha a megtámadott ítélet hozatalában olyan bíró vett részt, akit a fél kifogása következtében kizártak,

4./ ha az eljárás nyilvánosságára vonatkozó szabályok meg voltak sértve,

5./ ha a jegyzőkönyv-vezetésre vonatkozó szabályok megsértésével a jegyzőkönyvbe a felek, vagy képviselőik irtak be, vagy mon-

dottak be nyilatkozatot,

6./ ha a megtámadott ítélet a perfelvételi határnap elmulasztása alapján volt hozva, holott a törvény értelmében mulasztás nem forgott fenn."

A felsorolt ~~nyy~~ alaki hiányokat a bíróság részben hivatalból, részben pedig kérelemre veszi figyelembe az 1., 2., 3., 5. pontban foglaltakat, míg a többiekét kérelemre.

A fellebbezési bíróság ítéletében, vagy végzésében a Pp. 508.§.-a értelmében a perköltségek tekintetében is határoz. A perköltség viselésének kérdésében a bíróság a Pp.-ben lefektetett általános szabályok szerint dönt.

A Pp. 511.§.-a alapján a fellebbezési bíróság az ítéletét nemcsak kihirdeti, hanem azt a feleknek mindig kézbesítetteti is.

A fellebbezés elintézése nyilvános előadás útján.

Már korábban láttuk, hogy a Pp. 512. és 513.§§.ai miképp határozzák meg a nyilvános előadásra kerülő fellebbezett ügydarabok minőségét.

Kérdés most az, hogy a nyilvános előadásra kerülő fellebbezéseknél van-e csatlakozásnak helye?

A Pp.516.§.-a akként rendelkezik, hogy a Pp.513.§.-ában felsorolt esetekben a fellebbezéshez egyáltalában nem lehet csatlakozni. Vagyis ez azt jelenti, hogy azokhoz a fellebbezésekhez, amelyeknek elintézése már hivatalból nyilvános előadásra kerülnek, csatlakozni nem lehet. Az 512.§. eseteiben pedig csak akkor lehet csatlakozni, ha a csatlakozó fél egyúttal a maga részéről a xx szóbeli tárgyalás kitűzését kéri. Vagyis ez azt jelenti, hogy amikor a fellebbező fél az egyébként szóbeli elintézésre váró fellebbezésében a nyilvános előadáson leendő elintézést kéri, akkor az ellenfél a szabályszerű 8 nap alatt szóbeli tárgyalás kitűzését kéri és válszírásában egyúttal a fellebbezéshez csatlakozik. Ha azonban az ellenfél ily esetben a szóbeli tárgyalás kitűzésének kérését elmulasztotta, egyúttal a csatlakozás lehetőségétől is megfosztotta magát.

Nyilvános előadás esetén a fellebbező fél ellenrele a fellebbezésre a kézbesítés-

től számított 8 nap alatt észrevételeket adhat. Ebben az ellenfél a fellebbezésben foglalt panaszokra nyilatkozik. Bizonyos esetekben új tényeket és bizonyítékokat is megjelölhet.

Míg a szóbeli tárgyaláson a fellebbezési kérelmet és az ellenkérelmet maga a fél olvassa fel, addig a nyilvános előadáson a fellebbezési kérelmet és ellenkérelmet az előadó ismerteti.

Megegyezik azonban a két fellebbezési eljárás abban, hogy úgy a szóbeli tárgyaláson, mint a nyilvános előadáson a felek felszólalhatnak, azonban a felszólalásuk a kérelmek indokolására van korlátozva.

Míg a szóbeli tárgyaláson a fél bizonyos esetekben pótolhat oly kérelmeket és előadásokat, melyeket korábban nem terjesztett elő, addig ily szóbeli előadásokra a nyilvános előadás esetén nem kerülhet sor.

Kérdés tehát, hogy a nyilvános előadás során új tények és bizonyítékok egyáltalán érvényesíthetők-e, vagy sem?

A Pp. 515.§.-a ad erre választ. Eszerint, ha a bíróság a fellebbezést szóbeli tárgya-

lás nélkül intézi el, vagyis, amikor kérelemre került a fellebbezés elintézése nyilvános előadásra, akkor a határozathozatalban csak az elsőbíróági ítéletből, valamint a tárgyalási jegyzőkönyvből és mellékleteiből megállapítható tényállás lesz az irányadó. Ha pedig a nyilvános előadást a Pp.513.§-a alapján hivatalból tartja meg a bíróság, új tényeket és bizonyítékokat is fel lehet hozni, azonban csak akkor, ha valamely hivatalból figyelembe veendő körülmény, vagy annak megállapítása forog kérdésben, hogy az elsőbíróság az eljárásra vonatkozó valamely szabályt helytelenül alkalmazott, vagy mellőzött.

Ezekben az esetekben az új tényeket és bizonyítékokat magában a fellebbezésben, illetve az észrevételben kell előadni, azokat a nyilvános előadáson már pótolni nem lehet.

Előfordul az is, hogy a bíróság a nyilvános előadásról időközben szóbeli tárgyalásra tér át. Erre akkor kerül sor, amikor a fellebbezési bíróság a nyilvános előadáson bizonyításfelvételt rendel el, továbbá, ha

az elsőbíróság előtt nem tárgyalta kérdések felől kell határoznia s végül ha a felek megallgatását az ügy felderítése végett szükségesnek találja.

A fellebbezéssel beadott igazolási kérelem elintézésére vonatkozóan az általános szabály az, hogy ha a fellebbezés elintézése nyilvános előadás keretébe tartozik, akkor az igazolást is a bíróság nyilvános előadáson fogja elintézni. Ha azonban az igazolás elintézésében szóbeli tárgyalást lát szükségesnek, akkor a fellebbezést is szóbeli tárgyaláson fogja elintézni, még ha egyébként nyilvános előadásnak lenne helye.

Végül megjegyezzük, hogy a fellebbezési bíróság a nyilvános előadás során ugyanazokat a határozatokat hozhatja, mint a szóbeli tárgyalás folyamán.

A fellebbezési bíróság ítéletének kellékei ugyanazok, mint az elsőbíróságé; vagyis a Pp. 401.§.-ában előirt kellékeknek itt is meg kell lenniök.

A Pp.507.§.-a és a Te. 33.§.-a azonban a fellebbezési bíróság javára bizonyos könnyítéseket tesz.

A Pp.507.§.-a ugyanis kimondja, hogy a fellebbezési bíróság ítéletében a tényállás előadásánál az elsőbíróság ítéletére is hivatkozhatik. Egyébként a fellebbezési bíróság is köteles azokat az okokat, amelyek a bizonyítás mérlegelésével meggyőződését előidézték, ugyszintén azokat az okokat, amelyek miatt a bizonyítást elégtelennek tartja, vagy a féltől ajánlott bizonyítást mellőzte, az ítéletben tüzetesen előadni.

További könnyítés az, hogyna a fellebbezési bíróság az elsőbíróság ítéletében foglalt tényállást és indokokat helyesnek találja, ítéletének indokolásában csupán azt kell előadnia, hogy az elsőbíróság ítéletét indokainál fogva helyben hagyja.

F o r r á s m u n k á k:

Dr. Kovács Marcell: A polgári perrendtartás
magyarázata.

Dr. Fabinyi Tihamér: A polgári perrendtartás
törvénye és joggyakorlata.

Földes I.: A magyar polgári perrendtartás
kézikönyve.

Katona A.: A polgári perrendtartás kalauza.

Dr. Sárfly Andor: Polgári peres eljárás zseb-
könyve.